

ಕವಿರು

1283-
8979

ವೇದಾಂತಸಂಘಮಂಲ

మానవ సేవా గ్రంథమాల. 1

క బి.రు

ఇ ది

అ త్తిలి సూర్యనారాయణచే

రచింపఁబడి

మానవ సేవా సత్కేతనము

ప్రకటింపఁబడినది.

రాజమహేంద్రవరము.

ప్రకటితము, ప్రెస్ ఇంప్రెస్సియల్ పబ్లిష్ మెంట్ కాలనెరుదు

మొదటిపుట.

1911.

వెల. 2 అణాలు.

కపిరు.

భక్తమాల

కబీరు.

అ సన్తాగ్రమునందు సంచరించుచు నజ్ఞానాంధకారమునఁ బడి పొరలుచున్న జనసామాన్యము నుద్ధరించుటకై తమజీవితములను ధారవోయ నుత్తరహిందూస్థానమున నుద్భవించిన పరమభాగవతోత్తములయిన మతసంస్కర్తలలో కబీరుదాసుని మించినవారే లేరని నాని నిస్సందేహముగాఁ జెప్పవచ్చును. కబీరుకాలమునాఁటి హిందూదేశస్థితినిచూచి చూడగా, పరస్పరవైషమ్యములతో వేరుచున్న హిందూమహమ్మదీయులకు మతిమూలమున నైకమత్యమును గూర్చుటకై ధీరవృత్తితోఁ బ్రయత్నింపఁగల మహనీయుఁడొకఁడు పుట్టుట యావశ్యకమైయుండెననియు, మనుష్యకోటియొక్క యభివృద్ధికయి నిగ్రాతరము ప్రియమిందుమాడిన యాశ్వురకౌయ్యము విశేషముగా నవతరింపవలసిన యవసరమప్పుడు వచ్చియుండె ననియు, స్పష్టముగా దెలియఁగలదు. పతానుపరిపాలకులు చండకాసులై మతసహన మన్నమాటలేక విమతస్థుల నెందఱిని జంపించిన నంతకీర్తి సంపాదించుచుంటిమని గర్వించుచుండిరి. పరిపాలనముకట్టుదిట్టముగాలేకయుండుటచేతను బలవంతుడే సర్వాధికారము కలవాడైయుండుటచేతను, అందుచే ధిగ్గిపాలకులలో నెప్పటికప్పుడు మాన్యుల కలుగుచుండుటచేతను, పట్టణములందును పల్లెలందును గల తురకప్రజలు తామే యధికారులుగా సరించుచు తోడి హిందువులను ద్వేషించి పలుతెఱంగుల హింసించుచుండుటయు, హిందువులు తమ విగ్రహారాధనమును మానవలయునని తుఱకలు కఱకుపద్ధతులను బూని గావించినకొలఁదని పట్టుదలవహించి మైచ్చులపై విద్యేషమును పెంచికొని మఱితరులొక్కవగా తమపద్ధతుల కంటియుండుటయు, సంభవించుచుండెను. ఇట్లు దేశము పరస్పర కలహములతో నిండియుండఁగా ఈదేశమును స్వాధీనముచేసికొనుటకు సమయమెప్పుడు దొరకునామని యాభీప్రాయము దేశమున దున్న మొగలాయి నాయకులు తొంగి తొంగి చూచుచుండిరి. అట్టికష్టకాలమున కబీరు జన్మించి దేశమునందలి విగ్రహారాధకుల మనస్సులను ఏకేశ్వరుని వైపునకు మరల్చి హిందూమహమ్మదీయుల నైకమత్యమును నెలకొల్పవలయునని ప్రయత్నించెను.

కబీరు తనచరిత్రమును గుఱించి పలువురు పలువిధములుగాఁ జెప్పమండుటచేత అంతటి సత్యమో మనము సరిగా నిర్ధారణచేయఁజాలకున్నాము. పరిజ్ఞాబుదేశమునందు నీక్కుమతమును స్థాపించిన గురునానక మహాశయఁడు తనయొక్క కోపానకధర్మములను కబీరుదాసుని గలసికొని సంభాషించిన తరువాతనే బాగుగ పాఠశాలపుకొనియున్నందున, అనీక్కు మతవేదమయిన యాదిగ్రంథమునందు కబీరుదాసుని చరిత్రమును ఆతని బోధనలను విపులముగాఁ జేర్చఁబడియున్నవి కాబట్టి యందుండి కబీరుగూర్చిన సంగతి లనేకములు మనము తెలిసికొనఁ గలుగుచున్నాము. కబీరునే యొక మతకర్తనుగా నెంచి యాతని మత మవలంబి మన కబీరుపంథులనుపేరఁ బలువఁబడుచున్నవారు మనదేశమునందు దాదాపు తొమ్మిదిలక్షలమంది యున్నారు. వారు తమమతకర్తనుగూర్చి చెప్పెడి కథలును అనంతములుగానన్నవి. ఈయన్నిటినిబట్టియు కబీరు మహాభక్తాగ్రగణ్యుఁడయినట్లును గొప్ప మతసంస్కర్త యైనట్లును గ్రహింపవచ్చునుగాని యాతనిగుఱించి సరియైన చరిత్ర వ్రాయఁటమాత్రము సాధ్యముకాదు.

కబీరు జన్మముగూర్చియు, అతని బ్రతిదండ్రులనుగూర్చియు, కథ లనేకములు వాడుకలో నున్నవి. బాల్యమునందు కబీరు ఒక తురకసాలెవానియింట పెరిగినట్లుగా కబీరుపంథులు చెప్పుచున్నారు. నీక్కుమతగ్రంథమైన యాదిగ్రంథమందు కబీరు తురకసాలెవాఁడని నానక మహాత్ముఁడు బయరుచక్రవర్తితోఁ జెప్పినట్లుగా వ్రాయఁబడియున్నది. కబీరుపాటలలోనే యొకచానిలో కబీరు తాను కొలఁదికాలములోనే నేతపని విడిచిపెట్టి కేవల హరినామస్మరణమునందే కాలము గడపఁబోవుచున్నానని చెప్పఁబడియున్నది. మఱియొకకీర్తి పాలో తాను పూజింపఁబడెయ్యుండి రామభజన చేయ మానుటచేత నీజన్మమందు తురకసాలెవాఁడుగా పుట్టినట్లు కబీరు చెప్పికొనియున్నాఁడు. అయినను, అతని రత్తి బ్రాహ్మణవిరంతువై యుండినట్లును, ఆమె తనతండ్రితోఁగలసి తీర్థయాత్రలుసేయుచు నొకసన్యాసి నిలిచియుండిన దేవభజనకుఁబోగా నతఁ డామెభక్తికి మెచ్చి 'నీకు పుత్రుగ్రసంతాన మగుఁగాక' విడిచివినట్లును, అంతటి మహామథావుని దీపన మూరకే పోదు ననుక, యామె కొలఁది దినములకే గర్భవతియై లోకనింద కోడి ప్రసవమైనవెనుక తనకుఁ గలిగిన బిడ్డను బైట పాఠశాలముగా నొక తురకసాలెవాని భామ దొరకి యామె యపుత్రుగ్రవతి యగుటచేత సంతోషముతోఁ దీసికొనిపోయి యాశిశువునకు కబీరును నామమునిడి ప్రేమతో పెంచినట్లును ఒకకథ చెప్పుచున్నారు. ఈకథకంటె ఈక్రిందికథ హఠాత్ విచిత్రకల్పనలతో నిండియున్నది. 'ఈలోకమునుండి దిగి లోకమున కబీరు అవతరించెను. కబీరు అవతరించిన తావున తామరపువ్వు వికసించుచుండినను, భ్రమరములు ఝరికొరములు చేసిచే

నీ వినుగు జెందియుండెను. రాయంచలును భరద్వాజములును మఱి యితరపక్షులును ఆ కనమున తమదారిని తా మెరిగిపోవుచు ఆతటాకముచుట్టును ప్రదక్షిణముచేసి మఱిపోవుచుండెను. ఆకమలాకరము మధ్యమున కనులగడ్డమున కబీరు అవతరించినవేళ నుఱుములును మెఱుములును బ్రహ్మాండమున నిండియుండెను. 'నిరూ' యను సాలెవానిని తెండ్లియాడి యతనితోఁగలసి యతఁడారి టిఁగి బోవుచుండఁగా 'నిమా' యను నామెకు దారిలో దాహమయ్యెను. ఆమె యాతటాకమును సమీపించి యచ్చటనున్న యాశిశువును జూచి మిక్కిలి భీతిఁజెందినదయ్యెను. ఆశిశువునుజూచి యామె "ఎవ్వరియో నా అవిరంతువుయొక్క యవమానమున కిది ప్రత్యక్ష దర్శనము కాఁబోలును!" అని హృదయములో తలపోసెను. ఆచిక్షున తనుయొటికిఁ దీసికొనిపోదమని 'నిరూ' నూచించెనుగాని, యట్లుచేసినపక్షమున లెనిపోని లోకాపవాదము పాలవుదుమన్న భయముతో నిమా యందుగా కొంచెము వెనుకదీసెను. "కమలములపంటి నేత్రములుగలిగి ఈ త్యంత సౌందర్యముతో నలరారుచున్న యాపిన్నవానిని గన్న తల్లి యెవ్వరై?" అని యమృతకల్ప లడుగకుండురామని వారియ్యరును గొంత నేపు తమలోఁదాము ఏమిసేయుటకును బాలుపోక కంకించిరిగాని తుదకు ఆభయములనన్నింటిని మూలద్రోసి యాశిశువుపైని కనికరము వహించిరి. వారిద్దఱును గృహము చేరినతోడనే స్త్రీలు మంగళగీతములుపాడి వారిని గృహప్రవేశము చేయించిరిగాని యాస్త్రీలు ఆశిశువు కంటఁబడిన తక్షణమే యేవో చెడ్డతఱిపులు గలిగి "ఈపిల్లవాఁడు దీనికి ఏలాగున కలిగినాడమ్మా!" అని తమలో తాము వితర్కించుకొనఁగరి అది విని నిమా తాను ఆపిల్లవానిని కనకుండగనే సంపాదించితనని సమాధానము చెప్పఁగా, అప్పటినుండియు వారింక ప్రక్కలకుగ మానివైచిరి.

ఈవిధముగా కబీరు జన్మవృత్తాంతము లనేకము లనేకవిధములుగా నున్నందున నందేదియు యధార్థమని మనము వక్కాణింపఁజాలము. అయినను కబీరు బాల్యమునందు మహాపుదీయులయింట పెరిగినట్లుగా నన్ని కథలును వికారత్యముగా మహాపుదీయులను మనము దానిని నిశ్చయముగా నవ్వనచ్చును. కబీరు బాల్యమున మహాపుదీయులైన సాలెవానియింట పెరుగుచున్నప్పుడే భిక్షి యంకురించినట్లుగా చిహ్నములను గనబడుచుండెనని చెప్పుదురు. ఆతఁడు తనతోడివానైన హిందూబాలకులతోను మహాపుదీయబాలకులతోను ఆటలాడుకొననప్పుడు నైతము తనభక్తిని గనఁబఱచి యాయుధయను మను చూడకొపము కలిగించుచుండెనట! ఆటలసంతోషిని కబీరు రాను! రాను యనియు హరి! హరి! యనియు, గేకలువేయుచుండఁగాఁ జూచి వీఁడు వట్టి కాగురు (నాస్తికుఁడు) అని తురకబాలకులు ఆతనిని నిందించుచుండిరనియు, దానికి క

కబీర “ఎవడు చెడ్డపనిచేసిన, వాడే కాఫరు (నాస్తికుడు)” అని మాణుపలుగుమండెనియు, ఈవిధముగానే యొకసారి నుడుట బొట్టుపెట్టుకొని మెడలో జండెమువేసికొనగా తమయధికారమును దిక్కరించుచున్నాడని బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణులచే మహాగ్రహముతో నిందింపబడి యీక్రిందిచందమున వారికి సమాధాన మిచ్చెననియుఁ జెప్పుచున్నారు:—

“ఇదిగో! వినుడు నామతము! నాజిహ్గమే విష్ణువు, నానేత్రములే నారాయణుడు, గోవిందుడు నాదెందమునం దధిపనించుచున్నాడు. మీరు మృతులయిన వెనుక మీరు కావించియుండిన కర్మములనుగురించి యేమి సమాధానము చెప్పగలరు? నేను సాలెవాడను. కనుక నేను జండెము వేసికొందును. మీరు యజ్ఞోపవీతమును ధరింతురు; గాయత్రీ పఠింతురు! దినదినమును గీతాపారాయణము చేయుదురు. కాని నాహృదయమునందే గోవిందుడు వసియించుచున్నాడు. నేను పశువును, మీరు పసులకాపరులు. పాపములలో బడకుండ ముప్పు గాపాడవలసిన విధి మీది! మీరు బ్రాహ్మణులు, నేను కాళికానగరపు సాలెవాడను. నాబుద్ధి వినుడు! నేను హరిని ధ్యానించుచుండఁగా, మీరు ఎవ్వడో యొక యైహికవిధునిగూర్చి ప్రతిదినమును పెదకులాడుచుండెదరు!”

ఇట్లు కబీర తన్ను నిలదించువారికిఁ దగినట్లుగా సమాధానములు జెప్పుచు తనజ్ఞానాతిశయమును ప్రకటించుచువచ్చినను, తోడివారు మఱియేవిధమునను మాణుపలుకఁజాలక గురువులేనివాని మాట పాటింపరాదని యతనివాక్యములను త్రొక్కివేయఁజొచ్చిరి. అప్పుడు కబీర తనకు గురువులేడన్న లాపమునుగూడఁ దీసివేసికొని తరువాత ప్రజల కందఱకును తనమతమును బోధింపవలయునని నిశ్చయించెను. అకాలములో మత్తిరహిందూస్థానిమున రామానందుడను భక్తవర్ధం డొక్కఁడు విఖ్యాతయగుఁడైయుండెను. కబీరు ఆతనిశిష్యుఁడుగఁ గావలయునని యెంచెను. కాని తురకవాడైన తన్ను రామానందుఁడు తనశిష్యవర్గములోఁ జేర్చుకొని యుపదేశమొనర్చుట యసాధ్యమని కబీరు గ్రహించినవాడై యందులకొక యుపాయమును పన్నెను. రామానందమతస్థులకు రామమంత్రిమే ప్రధానమైనదని యతఁడు గ్రహించి, యొక్కనాడు సాధారణముగా రామానందుఁడు తెల్లవాలుజామున గంగాన్నానము నేసుకొని నొద్ద చేయునో అనుట్లును నొద్దసోపానములమీద దారికడ్డముగా పడియుండెను. చీకటిలో మెల్లగా వడుగులుపెట్టుకొనుచు వెచ్చుచుండిన రామానందునిపాదము క్రిందఁ బడియున్న కబీరుమీద పడఁగా రామానందుఁ డులికిపడి “అయ్యో నిష్కరణముగ నేజంతువుమీదనో పాదములువైచి బాధింఁగి” నని తలచి “రామ! రామా!” యని పలికెను. కబీరు రామానందుని వెంటఁబడి యప్పుడే గురూపదేశమైనది కాబట్టి తన్ను శిష్యునిగా గణింపవలసినదని వేడుకొనెను. అతనిభక్తికి మెచ్చి రామానందుఁడు వెంటనే యతనిని తనభాతునిగా నంగీకరించెను.

అంతటినండియు కబీరు మతబోధన చేయుటలోను ఇతరులతో వాదించుటలోను, తాను రామానందు శిష్యుడ నని చెప్పకో సాగెను. ఇతడు రామానందు శిష్యుడైనాడని విన్నతొనే తమచాలకును పోయి విమత మవలించి చెడిపోయినాడని మహమ్మదీయులముఖతంతరునికి రామానందు డెట్లు మర్మతోపదేశము చేసినాడని హిందువులును, ఒక్కపెట్టున నిష్ప్రజపాటు జెందిరి. అప్పుడు భయమతస్థులును గూడి రామానందునికడ కరిగి మిమతములూ నొకతురక చిన్నవాని జేర్చుకొంటి లేమి? యని యడిగిరి. అసంగతి తన కేమియుఁ దెలియనట్లు రామానందుడు పలికి యాచిన్నవానిని తనకడకుఁ గొరవ్వుని కోరెను. కబీరు రామానందుని సన్నిధి కరిగిన తోడనె రామానందుఁ డడ్డముగా నొకతెర వేయించి తాను తోనఁ గూర్చుండి “ని న్నెప్పుడు నేను శిష్యునిగాఁ జేర్చుకొంటిని” అని బైటనున్న కబీరు నడిగెను. మహాత్మా! ఈలాకము లో గురువులు తమ శిష్యులకుఁ జెవిలో ముపదేశించు మంత్రము లవేకములు. నాగొరమును గొట్టి మారే యొకనాఁడు రామమంత్రమును దెలియఁ జేసితిరి.” అని చెప్పినతోడనే రామానందుడు వెనుక జరిగిన సంగతినంతయు జ్ఞప్తికిఁ దెచ్చుకొని, యడ్డముగా వేయించిన తెరను త్రొసివేసి బైటికి వచ్చి కబీరుని కాగిలిమకుటని నిస్సందేహముగా నీవు నా శిష్యుడ నైతివి అని వక్కాణింపఁగా నచ్చటికి వచ్చినవారందఱును భంగపాటుతో నిరడ్లకుఁ జురి. కబీరును తనయింటి కేగి వేల వేసికొనుచుఁ దనయింటికి వచ్చిన యతిథుల నభ్యాగతుల భక్తితాత్పర్యములతో వాదించుచుండెను. ఎవ్వరైన సాధు లరుదెంచు నపుడు వారికి అదివఱకు వాడియుండిన కుండలలోఁ గాక క్రొత్తకుండలలో నన్నము వండింపించి పెట్టుచు, అసాధువులకు హిందువుల పద్ధతులతో నేను శుభ్రపఱచి యుచి తాసనములు వేట్టుచు, వారు భిక్ష వేయుటచేసి తాను భక్తితో నెదుట నిలువఁబడుచు నుండటం జూచి యతని తల్లియైన నిమా మిక్కిలి యగుహ్యతను జూచి యాతని చేష్టి తములన్నియు కులాచార విరుద్ధములుగా నుండెనని నిందించుచుండెను.

కబీరు బాల్యమునుండియు నిట్లు సాధుసాంగత్యము చేసి భక్తిజ్ఞానములు సంపాదించు. కబీరుయొక్క యువదేశవాక్యము లవేకము లీతనికి హిందూమతసాంప్రదాయములు బాగుగఁ దెలిసియున్నట్లు ప్రబలసాక్ష్య మిచ్చుచున్నవి. ఈపరిజ్ఞానము చాలవఱకతఁడు పండితులతో వాదములు సలిపి సంపాదించినదే. కబీరును గ్రంథపరిజ్ఞాన మంతగా లేదని చెప్పదురు. అయినను పరులతో మతవిషయకమైన చర్చలు జరిపియుండటం చేతను మూత్తబుద్ధియు నసారభక్తియు విశేషచింతనయుఁ గలవాఁడగుటచేతను, అతని పరిజ్ఞాన మసమాన మయ్యెను.

కబీరువాసునిభక్తి కేవల మిశ్వరధ్యానకీర్తనములుదేగాక యీశ్వరప్రీతికరములైన శాస్త్రములు చేయుటయందును కల్పడియగుచుండెను. అతఁడు తాను వస్త్రములు నేసి

వికలంపంగా వచ్చి యల్పధనములొగొంత తనకల్గి కిచ్చివేసెనది సాధుల నాదరించుటయందును దీనుల బోషించుటయందును వియోగపఱచుచుండెను. ఇతరు లెవ్వరు వనటఁ దూలుచున్న వారని విన్నను వారికిఁ దోడ్పడి వారిచూర్చి హరింపఁజేయుటకై యీకాల మాకాల మను నియమములేక యాతఁ డింటినుండి యాకస్మికముగా మాయమై పోవుచుండును.

కబీరు యావజ్జీవమును బ్రహ్మచర్యమునె నడపెనా? లేక వివాహితుఁడయి సంసారముచేసి బిడ్డలఁ గలి కుటుంబముఁ డయ్యెనా? యను విషయము పలుప్రణలు పలుకేధముల నభిప్రాయపడుచున్నారు. అతఁడు లోయి యను కాలతను వివాహమాడి కమాల అను తనయుని, కమాలి యను తనయన, గాంచెనని యనేకులు లెలంచుచున్నారు. ఈతలంపునకుఁ గారణ మెట్టిదో, చాలకాలముక్రిందట బొంబాయినగరములోఁ బ్రదురింపబడిన కబీర్ కసాత్రి యను హిందూధర్మమునందలి యాశ్రమిని గంగతలను జదివినపక్షమున తేటతెల్ల మగునని యొకానొకరు వ్రాయుచున్నారు:—

కబీరుగానునకు ముప్పదివర్ష ముల్పప్రాయము వచ్చెను. అతఁ డొకానొకదినమున గంగానదీతీరమున నడచి పోవుచు, తనకొక్క వసఖండితైరాగి వనియించు కుటీరమును సమీపించి యచ్చటికిఁ బోయి కూచుండుడెను. కొంతనడికి అతావునకే యిర్వదిమేండ్ల ప్రాయమున నున్న కన్నియ యొక్కొర్లు వచ్చి, క్రొత్తగా వచ్చి విశమించియున్న యాపురుషుని జూచి “అయ్యా! మీ రెవ్వరు?” అని పృచ్ఛించెనుగా, “నేను కబీరును” అయితఁడు సమాధాన మిచ్చుటయు, నంతటితో నూరమండక యాయువిద “మార్గమెయ్యది? మీశాఖి యేది?” యని మరల ప్రశ్న చేసెను. ఈ ప్రశ్నలకునుగూడ “నేను కబీరును” అనియే ప్రతితిని ప్రత్యుత్తర మియ్యగా, నింతవఱకు సాధులెందఱో యిచ్చటి కరుదెంచిరి గాని వారిలో నట్లు తమ పేరును వర్ణమును శాఖనుగూర్చి చెప్పిన వాఱొక్కఁడును లేరని యామె వచించెను. “నేను చెప్పినదానిలో నడత్య మెద్దియు లేదు” అని కబీరు వక్కాణించెను. ఇట్లు చెప్పటలో కబీరుయొక్క యుద్దేశము స్పష్టముగాఁ దెలియుచునే యున్నది. “కబీరు” అనఁగా మహాదేవుఁడైన పరమాత్ముఁ డని యర్థము. తనకేమియు వర్ణభేదము లేదనియు, మతభేదములందఱును దేవుని సేవకులే యనియు నూచించి యివిధముగా హిందూమహమ్మదీయుల నేకముచేయుటయే కబీరు తనసందేశముగాఁ జేసికొన్నట్లుగా నిట్టికథ లనేకములు స్పష్టపఱచుచున్నవి. ఇంతలో నచ్చటికి మఱికొందఱు సాధు లేరుదెంచిరి. తోడనే యాకస్మిక తనకుటీరములోనికిఁ జరి కుండతో పాలు తీసుకొనివచ్చి యేశుభాగములుగాఁ జేసి యందఱు భాగములు

త్రోర్తగా వచ్చిన బైరాగులకును ఒకపాలుకదీరుడును నిచ్చితననిమిత్త మొకపాలుకుకొని యొకతనకచ్చికభాగమును కదీరు త్రాగివేయకక్రిందఁ బెట్టియుంచెను. తనకచ్చికభాగము తమపాలను త్రాగివైచిరి. కదీరు త్రాగకుండుటకు వారు కారణ మరయనాగిరి. గంగానది యావలియొడ్డునుండి యొకసాధువు వచ్చుచున్నాఁ డనియు, తనపాలు అతనికొఱ కుంచితి వనియు కదీరు చెప్పఁగా ‘స్వామి! ఆసాధువు వచ్చినయెడల నాయొద్ద వలయు నన్నీ యున్నవి. మీసాలు మీరు గ్రహింపుడు’ అని యాబాలిక వేడుకొనియెను. “హరినామమే వా కాహారము’ అని కదీరు వలికెను. ఇంకెలా నవ. యొడ్డునుండి యొక సాధు వచ్చితికి విచ్చేయఁగా, కదీరు తనవంతుపాల వారని కిచ్చివేసెను. అట్టి విద్వత్సప్రదేశమున నొకరిగా నుండుటకు హేతువే మనియు, తల్లిదండ్రు లెవ్వర లన యు, నంత వాకాత్యంతు సాధువు లనుగ సాగిరి. అందున కామ తనతల్లిదండ్రులు జీవించి యుండ లేదనియు, తన్నొక్కసాధువు పెంచి పెద్దఁ జేసెననియు, అంతకు ముందు కొంత కాలముననే యాతఁడును లోకాంతరగతుఁడైనందున తానొక్కతియే యుండుట తల్లిదండ్రుల చింతనయుఁ దెలియఁ జటిచెను. అంతటితో వారు తృప్తి నొందక తక్కిన యువయోవనయుల వివర గుఱువలయు కలకారై ‘అమ్మా! ఆసాధువునుఁ డెవ్వఁడు? అతనునిన్నుఁ బెంచుటెట్లు జరిగె!’ నని మఱల నడుగుటయు, వామె యిట్లుచి యుత్తర మొసంగెను. “ఆసాధువునుఁ డొకవనపుండి బైరాగి. అతఁ డొక్క యావనపాలు మాత్రమే త్రాగి జీవింప వాడు. వాపుర్య చరిత్రమును గూర్చి యితరు లాతని నడుగు నప్పు డిట్లు చెప్పుచుండెను. ‘నేనొక్కనాడు గంగాతరంగిణిలో స్నానము చేయు చుండఁగా నొకతల్లి కొట్టుకొనివచ్చి వాకుఁ దగిలెను. అది పైకిఁ దీసి చూచినతోడనే యాడుకెళువు కనబడెను. అప్పు డాకెళువును కుర్రవమునుఁ గొనివచ్చి యావుపాలతో ముంచినవత్తితోఁ బెంచిరి. మొదట నాకు తల్లితో దొరకొనప్పు డీదిడ్డ దుప్పటిలోఁ గప్పి యుండఁబడియుండుట చేత ‘లోయి’ (దుప్పటి) మనుషేరు పెట్టితిని. ఈవిధముగా వచ్చుఁ గూర్చి యాస్వామి సాధులతోఁ జెప్పుచుండఁగా నేను వినియుంటిని.’

కదీరు యొక్క సాధుస్వభావమును గురులక్షణమును గాంచి లోయి యాతని నుద్దేశించి “స్వామి! వాకు చిత్తశాంతిని ప్రసాదించుగల సమపదేశము చేయుఁ, డని పలికెను. అబాలిక భక్తివిశ్వాసములు దీపింప, చిత్తశుద్ధి యొసంగ, నిట్లు వేడికొన్నం దులకు కదీరు సంతోషతరంగితస్వాంతుడై “నిత్యమును సత్యవాదుమును స్మరియింపుము. సాధుసేవ గావించుకొనుచుఁ గాలము గడపుము,, అని యుపదేశించుటయు, లోయి యా జాత్యమలఁ దలఁచాల్సి, యైహికవిషయచింతనమును దెగనాడి, వారణాసికిఁ బోయి, సాధుసేవ యొనరించుచుఁ బ్రార్థించు వుచ్చ సాగెను. ఇట్లు కదీరు తనతో

నీకొంటను కాకికి గొనివచ్చుట చూచి యతఁ డామెను చేపట్టినట్లుగా భ్రమపడి 'నిమా, యతనిం గని యిట్లుచె, బిడ్డా! లోయిలోఁ గాపురము చేయక వేఱుగా నుంటివి కదా! ఇంక నీవామెను పెండ్లియాడిన ప్రయోజనమేమి?' ఇట్లే పలువురం కబీరు వివాహికుఁ డైనట్లు భావించి తని పోని కథ లల్లఁ జొచ్చిరి.

లోయియూను కబీరును భార్యాభర్తృసంబంధము కలవారని లోకము భ్రమపడఁ టకు మఱియొక యంశము కూడ తో డయ్యెను. ఒకనాఁడు కబీరు వేటొక భక్తునితోఁ గలిసి గంగానదీతీరమున నడచుచుండఁగా, నదిలోఁ గొట్టుకొని పోవుచుండిన యొకశిశువు కానవచ్చెనట! అసహచరుని తోరికపై కబీరు ప్రవాహములలో బడి కొట్టుకొని పోవు శిశువును పైకిఁ దీసి, యాశిశువు చెవిలో భగవన్నామము స్మరియించి బ్రతికించి, తోడఁ గొనివచ్చి లోయి కిచ్చి పెంపవలసిన దని చెప్పఁగా నామె మక్కువతో నాశిశువును పెంచి పెద్దవానిం జేసె నట! ఆశిశువు సౌందర్యాతిశయముఁ జూచి నప్పుడే కబీరు అబద్ధవికి "కమాల్" (పరిపూర్ణాకవదము)అను పేరుపెట్టెనట! ఇది చూచి కొందఱు కబీరు మృతు లయిన వారిని బ్రతికింపఁగల మహాత్ముఁ డని నమ్మసాగిరి. మఱి కొందఱు అబద్ధఁడు కబీరునకు తోయి వలనఁ గలిగినకాఁడే యని యూహించిరి.

ఇట్లుండ మఱియొక్కనాఁడు కబీరు ఒకరి గృహములో నుండఁగా వాని యాఁడుశిశు వైకృత మరణింపఁ దట్టెనట! మరణించిన బిడ్డను గని తల్లిదండ్రు లాక్రందనము సేయుచుండఁ గాంచి కబీరు తన కామృతశిశువు నీయవలసిన దని యడుగుటయు, అంతకు మున్ను తన దివ్యమంత్రప్రభావముచేత కమాలును బ్రతికించె మహానుభావుఁ డని విని యున్నది కావున శిశువుతల్లి యందులొ కంగీకరించె నట! అనంతరము కబీరు దివ్యశబ్దపునశ్చరణము చేసి యా శిశువును పునరుజ్జీవింపఁ జేసి, కమాలి యను నామ మొసంగి యీయఁడుపిల్లను గూడఁ జెంపవలసిన దని లోయి కిచ్చివేసెనట. ఇట్లు కబీరుచే బ్రతికింపఁ బడిన పిల్ల లిద్దఱును వయసు వచ్చినతరువాత కబీరును తాము, "స్వామి! స్వామి!" యనిపిలుచుడు నాతని గృహమునందేయుండి వస్త్రములు వేయుటలో నాతనికి దోషపడుచుండి నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. అందుచే పిరిద్దఱును కబీరువాసునకుఁ గలిగిన బిడ్డలే యని లోకులు తలంప సాగిరి.

కమాలి యొక్క తరువాతి చరిత్ర! సంగ్రహముగా నీట చెప్పవలసియున్నది. తామె యాననవతియై యిర్బదియేండ్ల ప్రాయము వచ్చియున్నప్పుడు ఒకనాఁడు కబీరువాసు గృహము చెంత నున్న నూతిలో నీళ్లుతోడుకొనుచుండగా, మార్గాయాసముచే గడు డస్పి విపాసాపీడితుఁ డైన యొక బ్రాహ్మణపండితుఁ డాదానిని బోవుడు, నీరువట్టి

బేల్చెకోవలయునని యాకాంతచెలర కేతెంచి యిన్ని నీళ్లుచేడి పోయు పని యడిగను. అపండితుడు కమాలి కృపాయత్తచి త్తముతోఁ దోడి యిచ్చిన చిల్లని జలముల మనసారఁ ద్రాగి, యనంతరము “కాంతా! నీ వెవ్వరి కుమార్తెవో గాని భస్మ్యురాలవు సుమీ!” యని యామె యుదంతమును గొలర తెలియఁగోరెను. కాని, యామె తురక సారెవాని తనయ నని తెలిపినతోడనే గుండెలో తాయిపడి “నాకొంప ఓసి నాకులముఁ జెడిచి నన్ను వల్లభఘ్నని జేసితివి కదే!” యని యెంతయు వాపోవఁ దోడంగను. అపురుషుఁ డిట్లు క్రోధావేశపరపక్షదైఁ దురంతచింతాక్రాంతుఁ డగుటకుఁ గారణ మేమి కానోపునో యూహింప నేరక, కమాలి యాతనిని వచ్చి కీర్తితోఁ గంభాపించి పొమ్మని కోరుటయు నీమాటలువిని కబీరు తల్లకించి చందమున సమాధానమిచ్చెను—

“ఓబ్రాహ్మణా! జలసానముసేయుటకు ముందీయశతులను గుజించి విచారించునది. పైలపక్షట యన నేమి? చేఁవలు, తాళేట్లు రక్తము, ఉష్ణ శత్రు, చెదారము, మృతక శేఙ్గములు, — ఇవన్నయు నీటఁ దడిసియుండును. కాలశమున లక్షోపలక్ష జనులు మృతు లగుదున్నారు. నీవు ముందునకు పెట్టి నట్టి యశుగడగునకును ఎన్నఁదో మృతుఁ డయిన యెవ్వని దేహము మీఁద నుండియో త్రొక్కికొనియే పోవుచున్నావు. అట్టి మట్టితోఁ జేయఁబడిన పాత్రములతోనే కదా నీవు సత్కమును నీరు త్రొగుచున్నది? పైల కలుగు నన్న భీతితో భోజనవేళ కట్టునస్త్రములఁ డిసివైచి సారెవానిచే నేయఁబడిన దోవతుల మేలెల్లగప్పకొనుచున్నావే కాని, చురినపదార్థముల మీఁదినుండి యెరిగివచ్చి యీగలు నీవు భుజింపఁబోవు నాహారము మీఁద వ్రాలుచుండుటను గనఁజాలకున్నావు. ఓనిని నీ పెట్టు లడ్డపెట్టగలవు చెప్పమా? అట్టి వట్టి భ్రమలను మదినుండి పోదోలి వేదములఁబఠించి, రాముని శరణు జొచ్చుమా!” ఈవాక్యములను విన్న యాబ్రాహ్మణుడు తనలో నా తురకసారెవాఁడు నిశ్చయముగా మనోత్కుడై యుండవలయు నని తలంచి, యింకను తనకు జ్ఞానబోధన చేయు మని భక్తిపూర్వకముగా వేడుకొనియెను. కబీరు అందులకు సమతించి యీశ్వరగుణగణములను గూర్చియు, ఏకేశ్వరాధానవాచశ్శక్తితను గూర్చియు, తనయభిప్రాయములఁ బెలుపుచు నుప దేశించెను. అయుపదేశము చేసినతోడనే యుండలి సత్యమును చెలిసి యాబ్రాహ్మణ పండితుడు కబీరుమహాశయుఁ డుపదేశించిన సద్భర్తముల నన్నింటిని స్వీకరించెను. స్వీకరించిన సద్భర్తము స్యాచరణమునందు సువ్యక్త మయినవ్వుడే శోభఁజెంది యుపయుక్త మగునకుదా! ఆబ్రాహ్మణుని యంగీకారమును బడసి, కబీరు తనమెప్పుడు కూఁతూరైన కమాలి నెచ్చి యాతనికి వివాహము చేసెను. ఈవిధముగా కబీరు సత్యబోధనము విజయము గాంచుచు, బహుదేవతాధానపరులై విగ్రహపూజాగిరతులై

జాతివిద్యేన పూరితులై యుండినవారిని, ఏకదైవతోపాసకులుగాను సమదర్శికులుగాను క్రమముగా మార్చగలుగుచుండును.

సామాన్యుడును, గ్రంథపరిజ్ఞాన మంతగా లేని వాడును, అయిన యితని బోధనలు ఇట్టి మహత్తరశక్తి కల వగుట కేమి రహస్యమున్నదో వేదము లయిన పండితోత్తములు, శాస్త్రపరిచితి గల విజ్ఞులు, కలీరుతో వాదింపజాల జుడిరి. అతని సత్యబోధనప్రభావము నెదుట నన్యుల ప్రజ్ఞలు తమతమ తలుల వాంఛుచుండెడివి దీనికి గారణ మేమి? సకల సత్యములకును మూలమైనవాడును, అలఘు దుర్జ్వానతిమీరములకు నెల్ల సమాధుప్రభాకరుడును అయినవిశ్వేశుని కలీరు తన హృదయమునఁ గనఁ జాలెను. అట్టి సర్వశక్తిమయుని ప్రాప్త నమి నప్పుడు అట్టి వానికి మఱికొంత యుండును? భక్తిప్రభావముచే తనకట్టి యానందము, అట్టి మహత్తరశక్తి, కలిగినవని గ్రహించినవార డగుట చేతనే, తోడి మానవుల నీశ్వర సాక్షాత్కారము నుండి మఱుగుపఱుచుచుండిన ఒహుదేవతారాధనము వ్యర్థకర్తాచరణ పరిత్యము, ద్వేషము, మాలిన్యము, మున్నగు వాని నన్నింటిని తీవ్రతరముగ ఖండించుచు దేశదేశముల గ్రామగ్రామములుతిరిగి జవసామాన్యము ఏకదైవమతోపాసవాత్మకతను గ్రహించి, యనవ్వాగ్ధమును నీడు నట్లు చేయవలయు నని యతడు బోధించుచుండెను. కలీరు బోధనపద్ధతి విక్రీలి యద్భుతమైనది. అతడు బ్రగహర్షనమును ఖండించు నట్టియు, వ్యర్థకర్తమున నెస్సారెను వ్యక్తముచేయు నట్టియు, బ్రహ్మజ్ఞానమును బోధించునట్టియు, నీతివ ర్తనమును గజపు నట్టియు, స్వకీయములయిన భగవత్కీర్తనలను పాడుకొనుచు, ఒకటి పెంబడి నూరూరుతిరిగి పోవుచుండును. జనులు గుంపులుగా వచ్చి యాతని హితబోధ యాలించుచుందురు. జనులు సాధారణముగా నజ్ఞానవిమోహితులై విహితజీవనమే కాశ్వతమనియు, విహితసౌఖ్యములను పొంద ప్రయత్నించుట మనుగడ యొక్క సార్థకత యనియు, నన్ని నిత్యానిత్యవిచారములేక వర్తించుచుండుదురు. అట్టి వారందఱును నిత్యసౌఖ్యప్రద మైన భగవత్సేవను చేయ మఱవవల దని యారంభుపదేశించెను. చాలుంది యీశ్వరతత్వమును గ్రహింప నేరక ఒహుదేవతలను నన్ని భాలను అప్పలను గొలిచి పెట్టిసంకుప్తి నందుచు, నీశ్వరాచార్యనము వలనఁ బొందవలసిన యానందమును బలమును బొందనేరక దుగ్ధకుల పాలుగుచున్నారు. అట్టి పామరజనాభి కల్ల దేవు డొక్కఁడే సమస్తజనపంసేవృద్ధం డనియు, భగవద్భక్తి పరమక్రమపు యైన స్వాధ్యపరత్వము, దురహంకారము, ధనకాంక్ష, విషయలోలత, మున్నగువానిని తరీత్యజింప వలయు ననియు, ఒక్క పరమాత్ముని గొల్వఁగాఁ గలుగు వానందముతో వీతాకములొ సంపన్నుత్వాదులచే గలుగు తాత్కాలిక సౌఖ్యము లెవ్వియును

తుల్యము కానేర వచ్చును, నాతఁడు తెలిపెను. ఒక్కఁడే భగవంతుఁడను పరిజ్ఞానమును విడనాడి తమలో తాము మతభేదములను వర్ణభేదములను కల్పించుకొనుచుఁ జెనువారి దుష్ఠిని నాచి యాతఁడు నిజముగా శోకించుచుండును. మతభేదముల వలనను, జాతి విద్వేషముల వలనను, కలిగిన మహాయుద్ధముల వలనను, కలుగుచున్న బ్రహ్మ విరోధముల వలనను. మానవసంఘ మేరీతి దుర్గతులఁబడుచుండెనో యాతఁడు బాగుగ గ్రహించిన వాఁ డగుటచే సంఘాభివృద్ధి కవి మేరుపురుగు లని పలుమా అడ్డోపింప సాగెను. ఈశ్వరుని సమీపించు నట్టి యధికారమునకు వారు వీ రను సంతరము లేక యెల్లవారును సములే యనియు, వివేకమును విడనాడి ప్రతిపూర్వాచారమునకును దాసులై యుండుటయు మతసిద్ధాంతములను గూర్చి కేవలవాదాపేక్షతోఁ దగవు లాడుచుండుటయు, నెవ్వారికిని దగ దనియు, భక్తివిశ్వాసముల చేతనే గాని కేవలకర్మాచరణముచే ముక్తిచేకూరనేర దనియు, సంపూర్ణభగవద్భక్తి సమస్తభయములను భంజింపఁజాలు ననియు, నాతఁ డుపదేశించిన యుపదేశములు మిక్కిలి యుత్తమములైయున్నవి.

కబీరు జనుల కుపదేశించు పద్ధతిని బాగుగఁ దెలుపుటకై యొకటి రెండు కథలను దెలిపెదను. హిందువులు కొన్ని నదులను పవిత్రముగా నెంచి యచ్చటికిఁగిడ్గనూ త్రాలు సేయుచు, అందు స్నాన మాచరించినందుననే తమ కావించిన సమస్తదోషములను హరించు నని విశ్వసించురు. అట్టి వారి కడకుఁ బోయి కబీరు సత్యజ్ఞానమును గీతములతోఁ దెలుపుచుండెను. ఒకనాఁడు బ్రాహ్మణులు కొందఱు చేరి గంగాజలము పావులను పవిత్రులను గాఁ జేయ సమర్థులు కల దని యుగ్గడించుచుండిరి. ఆమఱులు విని కబీరు తోడనె తన కమండలువు నిండ గంగాజలమును దీసికొని వచ్చి వారి నా నీరు త్రాగవలసినదని యడిగెను. అధమజాతివాని చేతి నీరు త్రాగుట యన్న తోడనే మిక్కిలి యేవపడి వారంగల కంగీరింపరైరి. అంత కబీరు వారినవలొకించి “అయ్యా! గంగానదీజలము నా పాత్రమునే పరిశుద్ధము చేయఁజాల నవ్వచ్చు అది నాపాపముల నెల్ల హరించి వేయఁ గల దని యెల్లు నవ్వుదును ?” అని బుద్ధివక్తునెల్లు పలికెనట. ఈ సందర్భమున నాతని యుపదేశములు కొన్ని యుదాహరింపవలసి యున్నది.

“కబీరు చెప్పుచున్నాఁడు.—నా కేమియుఁ దెలియకున్నది ? తీగ్గమెక్కు-వా ? హరిదాసుఁ డెక్కు-వా ? ”

“జలము సమీపముననే యున్నది కాని యందులోనే నడచిపోవుచు పశువులు దానిని త్రాగకున్నవి. తఱుచు హరిదాసుస్తరణము సేయుచున్న పక్షమున జలము పొయి తాగలదు. అజలమే పరిశుద్ధమైనది ఇది కబీరు వాక్కు. ”

“వాని హృదయములో కల్పన మున్నది. తీర్థము నొద్ద స్నాన మాచరించినట్లు వాడు మోక్షమును పొందఁడు. జనులకు నష్టక మున్నంత మోక్షము చేతి నేమియు జరుగదు. రాముఁడు తెలివి తక్కువ వాఁడు కాఁడు.”

అకాలములో విగ్రహారాధనము ప్రియమై జనులను సన్యస్త వివేకులకుఁ జేసిన దనియు, అట్టి సీచస్థితిలో నున్న వారి నుద్ధరింపవలయు నని కబీరు గట్టిగా సమకట్టె ననియు నింతకు ముందే నూచింపఁబడినది.

ధర్మదా సను నైశ్వర్య దోకఁ దుండెను. అతఁడు మిగుల భాగ్యవంతుఁడై నిత్యమును సాలిగామిపూజ గావించుచు, భాగవతులను బైరాగులను సత్కరించుచు, భగవద్గీతాపారాయణ మొనర్చుచు శ్రీకృష్ణుని గొనిజూచుచు, అత్తకాంతికొఱకై పుణ్యక్షేత్రముల నెల్ల మెట్టుచుండును. అతని కొక్కవాఁడు కాశికానగరమునందు కబీరుదాసు దర్శనము ప్రాపించెను. ధర్మదాసుని యుదంతము విన్నతోడనే కబీరు విగ్రహార్చనమును విడవాడి మనస్సు నేకేశ్వరుని వైపునకు మరల్చినంతకాల మాలినికి నిక్కిమైన కాంతి చేకూరనేర దని బోధించెను. తర్వాతఁ గొంతకాలమునకు ధర్మదాసు బృందావనమునందు కబీరు కంటఁబడఁగా, వాతఁ డింకను విగ్రహపూజను బిత్వజంపలే దని విన్నతోడనే, ఖండితిముగా నతనితో నది కూడ దని వక్కాణించి యాతఁడు పూజిండు సాలిగామి మును గైకొని కబీరు దానిని గంగలోఁ బారవైచెను. మఱికొంతకాలమునకు మఱల వారిరువురను గలసికొన్నప్పుడు సైతము అతఁ డింకను జాలఁ గొలుచుట మానలే దని తెలిసికొని కబీరు ఇట్లనియె;—“ఓయీ! ధర్మదాసా! నీవు నీవ్యాపారమునం దుపయోగించు తూనికజాళ్లు వేసికొని జేయఁబడినవో వానితోనే చేయఁబడిన విగ్రహములను నీ పెట్టు దైవతములని పూజింప నేర్తువో యాశ్చర్యకరముగా నున్నది.” ఈవాక్కులు ధర్మదాసుని మనమున జక్కఁగా వాటెను. అప్పటినుండి ధర్మదాసు ధర్మపత్ని సమేతముగా కబీరుమార్గము నవలంబించి మించెను. మతమహావృత్తి మునకు పేరుపురు నందగిన విగ్రహారాధనమును రూపుమాపి యెట్లయినను ప్రజల జ్ఞాననేత్రము విప్పవలయు నని కబీరు మిక్కిలి యభిలషించుచు, అందుకొఱకై నిరంతరము విచారించు స్వభావముకలవాడయినట్లు ఇట్టి కథలే గాక యతనిచే నుపదేశింపఁబడిన ధర్మములును స్పష్టముగాఁ దెలుపుచున్నవి. “ఓసాధులారా! లోకము పిచ్చిమార్గమునఁ బడిపోయినది. నేను సత్యమును చెప్పితి నేని తాళలునన్ను చఁపుటకై వానిఁడ పడవత్తురు. వారు కేవలారత్నముని విక్రయింతురు. క్రమము దప్పక నిత్యమును పోతకాలమున స్నానములుచేయు భక్తిసృపత్రి సంపన్నులను నే నొడవతో చూచియున్నాను! కాని వారు భగవంతుని వక్షింతి

తాలను భజింతురు. వారికి నిజముగా వివేకములేదు. వారు రాగిబొమ్మలను రాళ్ళను పూజించ మొదలుపెట్టి, తాము తీర్థయాత్రలు చేయుచుంటి మని సంతోషి మై గర్వించు చున్నారు. వారు తావళములు ధరించి, నామములు టోపీలు చక్కాంకితములు పూని తమతమ దేవతలను స్తుతించి కీర్తించుచు కాలము గడపు చున్నారు; వారు భగవంతుని వర్జించివేసివారు, తాలను పూజించివందువలన నొకనికి ఈశ్వరసాక్షాత్కార మయ్యెడు వక్షమున, నేను మహాపరమము నొకదానిని పూజించెదను. ఈతాతి విగ్రహములకంటె ఇంకను మనుష్యులు బియ్యము విసరుకొను తిరుగలితాళ్లు నయము. తమ పాదముల మీద నైతము పడి కన్నులనీరు కారునట్లుగా నే నెంత ప్రార్థించినను హియవులు విగ్రహారాధ నమును విడువకున్నారు; మహమ్మదీయులు తలబిరుగుదనముచేత తమమాధ్యతమ తాయ కున్నారు. ఇట్టి యుపదేశవాక్యములు కబీరు చెప్పి వి య నేకములు కలవు.

ఈవిధముగా కబీరు ధీరచిత్తుడై హిందూమతలోపములను మహమ్మదీయుల దుర్మార్గ ననులను ఒకపక్షముగా ఖండించుచుండుటచేత ఆయుధయులందును గూడ నతనికి శత్రువుల నేకులు బయలుదేరిరి. తురకలలో గొండలు ప్రముఖులు బయల్పెడలి కబీరు భగవంతుని కన్నులకణములు తానే కలిగి యున్నట్లుగా చాటుచున్నాడనియు అందుచేత మహమ్మదీయ మతధర్మము ననుసరించి యాతడు తిప్పక వధ్యుడనియు అప్పుడు చక్రవర్తిగా నున్న సికందరులోడీ కడకుఁ బోయి మొట్టపెట్టుకొనిరి. అప్పుడు కబీరును పట్టి బంధించి తనయెటుటికిఁ గొనిరావలసిన దని చక్రవర్తి యుత్తరు కియగా భటులు పోయి కబీరును గలసికొని సంగతి తెలిసి సాయంకాలమునకు గాని యాతని నొప్పించి చక్రవర్తి సన్నిధికి దీసికొని రాజాలరైరి. ఉదయముననే రావలసినదని యుత్తరు కియగా సాయంకాలము వఱకును లేడనిరాకుండుటకు హేతు వేమని చక్రవర్తి కబీరు నడిగెను. ఇంతలో కబీరు చక్రవర్తికి మొక్కి-కుండుటనుజూచి యచ్చటి యాశాసుకఁ డొక్కఁడు 'ఓరీ కాఫరా ! (వాస్తీకుడా) చక్రవర్తికి నీ వేల మొక్కి-కున్నావు ?' అని యడుగ, 'అమృతకాఫల నెవ్వఁడు గ్రహించునో వాఁడే పీరు; అట్లు చేయఁజాలని వారే కాఫరులు' అని సమాధానమిచ్చి, చక్రవర్తిని జూచి, తాను వచ్చుచుండఁగా నొకనిచిత్రము కనబడి తనదప్పి నదికట్టివండున తా నంతవఱకు వాలస్యము చేయవలసి వచ్చె నని యుత్తర మిచ్చెను. చక్రవర్తియాజుల నైత ముల్లంఘింపఁ దగినంతటిది యేమి కనబడిన దని మరల చక్రవర్తి యడుగ, నూచిబెజ్జముకంటె సన్నముగా నున్న యొక బిగిలో నుండి గుంపుగుంపులుగా నొంటెలు పోవుచుండఁగాఁ జూచితి నది కబీరు

చెప్పెను. అది కేవల మసత్య మని చక్రవర్తి యనెను. అంత కబీరు 'ప్రభువరా! ఆకాశ మునుకు భూమికిని మధ్యనుం చెరిచివోయి మున్నదో కొంచె మాలాచింపుము. సూర్య చంద్రులమధ్యను దున్న స్థలములో నసంఖ్యము లయిన యేనుంగులును లాట్టియలును ఉండవచ్చును ; అన్నియుఁ గూడ నూదిభజముకంటె సన్నముగా నున్న కంటిపాప గుండఁ జూడవచ్చును గదా!' యని ప్రత్యక్షతర మీయఁగా, దీనితో సంతుష్టిపొంది చక్రవర్తి యాతనిజ్ఞానము గ్రహించి, కబీరును విడిచిపెట్టెను. చక్రవర్తి యిట్లు ఆతనిని విడిచిపెట్టినందులకుఁ దమలో దాము గొణుగుకో సాగిరి. తరువాత, బ్రాహ్మణులును కబీరు అనుమానాస్పదమైన వర్తనముగల స్త్రీతో వర్తించుచున్నాఁ డనియు, రామదా సును మార్గివానిని భక్తుని జేసి యాతనితోఁ గలసి తిరుగుచున్నాఁ డనియు నిందింప జొచ్చిరి. కబీరు తామధరములను చక్రవర్తికిఁ దెలిపినట్లును, చక్రవర్తి ప్రజలపక్షమునే వహించి కడకు కబీరును చంపివేయవలసిన దని యుత్తర విచ్చినట్లును, కబీరు తనమహిమ చేత పలుమారు మృతిని దప్పించుకొని చెక్కు-చెదరక పైకి వచ్చినట్లును, అంత చక్రవర్తి యాతనిమహత్త్వమును గ్రహించి తానుచేసిన యకార్యములకై తన కేమి శిక్ష విధించెద విని యదుగఁగా కబీరు సజ్జనుఁ డెప్పుడును తనపాదములక్రింద ముండను జల్లువారి పదములక్రింద పూలు చల్లవలయు నన్న సద్ధర్మమును తెలిపినట్లును, ఒకకింక చెప్పదురు, 'కొని యది యెంతవఱకు విశ్వసింపఁదగినదో మనము చెప్పఁజాలము.

కబీరు మృతిఁజెందులోపలఁ జేసిన మహత్తరకార్యము లెన్నో చెప్పబడుచున్నవి. కాని యవి సత్యము లయినను కాకపోయినను ఆతని సత్స్వభావమును భక్తివైరాగ్యము లను ఆయన్నింటివలనను సువ్యక్త మగుచున్న దన్న యంశ మొక్కటి మనకుఁ జాలును. అవసానదశ ప్రాపించునాటికి కబీరు మిక్కిలి వార్ధక్యములో నుండెను. అతఁడు కాకిలో నివసించుట మాని కడదినములను చూఘారుపట్టణమునందుఁ గడపెను. తొల్లింటివలె కర్ణరసాయనముగ మధురగానముతో భగవద్గీర్తనములు పాడుచు చితారుపై వాయింకుటకు పిలువకుండునట్లుగా చేతులు పడిపోయెను. కాశీనగరమునందు తన్నుఁ జూడవచ్చి తనతో భగవద్ధ్యానము నేయు భక్తులును మిత్రులును నేడు తమమోహ మాపకుండిరి. ఇట్లు తా నొంటరిగా కాలము గడపుచున్నను కబీరు తన కేకాంతవాసము కలిగిన దని యెన్నుండును దుఃఖింపలేదు. తనప్రాణనాథుఁ డైన పరమేశ్వరుఁడే తన చెంత నుండఁగా మఱివవ్వరు లేకున్న నేమి యని యతఁడు నిశ్చింతతో పరమసంతుష్టితో నుండెను.

ఈచిందమున మాఘూర్ పురమునందు కబీరు విశ్చింతతోఁ దనయంత్యధిష్ఠానములను గడుపుచున్నను, అతని శిష్యవర్గము మాత్ర మతఁ డచ్చట నుండుట సమ్మతింపలేదు. నీని శాకాకారణము కలదు. కాశీం జచ్చినవా రందఱును అనాయాసముగా కైవల్య ముందుదు రనియు, మాఘూరులో మరణించినవా రందఱును మఱల నీలోకమునందే గార్దభజన్యము. నెత్తవలసినవా రగుదు రనియు, అందు చేత పుణ్యక్షేత్రమైన కాశీకయందే మరణించువఱకును నిలిచియుండుట మంచి దనియు కబీరునకు వారు హితబోధచెసిరి. ఈవాక్యములను విన్నతోడనే వారివిశ్వాసరాహిత్యమునకు కబీరు నిందించి శివనివాసమైన కాశీనగరమందుఁ గాక వేటొక గోట తనభక్తుఁ డొక్కఁడు ప్రాణములు విడువ నిచ్చగించు చుండఁగా వానికి విముక్తి నియ్యఁజాలనంత యత్యల్పముగా నున్నదా యేమి శ్రీరామమహిమ? యని వక్కాణించెను.

గీ॥ ఓతిని మాఘూ రదేమి? కాశీక యదేమి?

చావలేదు మాఘూరునఁ జచ్చునతఁడు

తనర రాముండు వానిచిత్తమున నిలువ;

నిట్లు లెంచక పెఱిగట నెవఁడు జచ్చు

వాఁడు రాముని నపకీ రి పాలునేయు.

అని కబీరుదాసుఁడు అట్టి యవస్థయందే యొక్క కీర్తనము చేసెను. దీనింబట్టి భగవంతుఁడు సర్వవ్యాపియై సమదర్శియై యున్నాడన్న విశ్వాసము స్వానుభవసిద్ధమై కబీరుని హృదయమునం కెంతదిటవుగా నెలకొనియున్నదో స్పష్టమగుటయేగాక, దుర్భరమైన వార్ధకబాధ యతిశయించి, లోకము లోని యేవిషయములును చిత్తశాంతిని కలిగింపనేరక, యెట్టి మిత్రబాంధవులును అంతరంగమున కూఱట కలిగింపఁజాలక, యున్న యవసరమున నాతని కంతటి మహత్తరశాంతి నిలిచియుండుటకు రహస్య మేదిగా నుండెనో కూడ నెల్లడి యగుచున్నది.

కబీరుమృతినిగూర్చి యాశ్చర్యజనకములైన కథ లనేకములు చెప్పుచున్నారు. అతఁడు సిద్ధిపొందిన తోడనే మహామృదీయులు చేరి యతఁడు తమమతస్థుఁ డగుటచేఁ దమమతాచారము చొప్పున ఖననముచేసి గోరికట్టవలయు ననియు, హిందువులు వచ్చి యాతఁడు తమమతస్థుఁడే యగుటచేఁ దహ

నమే చేయవలయు ననియు, తమలో తాము పోరాడుచు శవముకొఱకై మిక్కిలి పెనంగులాడఁకొచ్చిరి. ఇట్టియుభయుల వైరములును దురంతములై మిన్నముట్టుచుండఁగా కబీరే వారి కప్పుడు ప్రత్యక్షమై వారిని వారిచి తన మృతశరీరముపైఁ గప్పఁబడియుండిన వస్త్రమును తొలఁగింపుఁడని యాజ్ఞాపించుటయు, వారట్లు చేసిమాడఁగా లోనుండిన శవ మద్భుతముగా మాయమై పోయి, కొన్నిపుష్పములు మాత్ర మాతావున నుండెనట! ఈపుష్పలను గొన్నిటిని హిందువులు చేకొనిపోయి కాశీనగరమందు గంగానదియొడ్డున యధావిధిగ దహనముచేసిరట! తక్కినవానిని మహమ్మదీయులు గైకొని మాఘాదనందే ఖననముచేసి గోరీ నిలిపిరట!

ఈకథ విశ్వాసపాత్రమైనదైనను కాకపోయినను, ఒక్కకబీరునుగుఱించియే కాక మహాత్ములైనవారందఱి చరిత్రములకు సంబంధించియు కొన్ని గొప్ప సత్యములను దెలుపుచున్న దనుటకు సందియము లేదు. ఈలోకములో నేమహాత్ముఁడు కాని సాధారణముగాఁ దపశాలమునందే లోకముచే గౌరవింపఁబడఁడు. ఒకమహాత్ముఁడు జనసామాన్యముయొక్క దుస్థితిని గ్రహించి వారి సుద్ధరించుటకై యన్నతసందేశమును గొనివచ్చినప్పుడు వారు దానిని తెలియఁజాలక వ్యాధిగ్రస్తుఁడగువాఁడు మిత్రవైద్యుఁ డీఁబోయిన మందును ద్రోచిపుచ్చునట్లుగా, మొట్టమొదట నాయుపదేశములను వెగటుగాఁ జూచి కొంతకాలమైన వెనుక వానియావశ్యకతను గ్రహింపఁగల్గుచుండుట లోకసామాన్యమైయున్నది ఇందు మఱియొక గొప్పవిశేష మున్నది మహాత్ము లెప్పుడును ఒక్కజాతివారును గాక, ఒక్కమతమువారు గాక లోకమే కుటుంబముగను సకలలోకైకనాయకుడైన భగవంతు నొక్కనినే నమ్మి యచంచల విశ్వాసముతో భజించువారందఱును నొక్కమాటలోనివారుగను విశ్వసించి వర్తించుచుందురు. అట్టివారిని జూచి యల్పబుద్ధులు వీ రీమతమువారనియు, వారామతమువారనియు, తమలో తాము కయ్యములాడుకొందురే కాని యా మహాత్ము లవలంబించిన మతస్వభావమునుబట్టియే వారు సర్వసము లనియు, సత్య మేమతమం దున్నను వారి కాదరణీయమే యనియు, ఒక్కఁడైన భగవంతుని నమ్మనివారికి బహుమతములు కాని నమ్మినవారికనేకములు లేవనియు అట్టి మహాత్ములను ప్రత్యేకమతసంఘములకు బంధింపఁజూచుట తమయజ్ఞతయే కాని నేతోక్కటి కా దనియు, తెలిసికొఁజాలకున్నారు. కబీరుదాసుని మరణా

నంతరము కబీరు మావాడు మావా, డని హిందూమహమ్మదీయులు పోరాడుట చూడఁగా, కబీరుమతము సర్వసాధారణమత మైనట్లులు తోడనే గ్రహింపవచ్చును. అతఁడు చేసిన యుపదేశము లన్నియు నీ యంశమునే నిర్ధారణ చేయును. అతఁడు నమ్మిన రాముఁడు లోకాభిరాముఁడైన పరమాత్ముఁడే కాని వేటొకఁడు కాఁడనియు, రామనామమును లోకసామాన్యమును జేసి, సకలమతములను సమ్మేళనము కావించి, మతవైషమ్యముల నడుగంటఁజేయుటయే అతని యుద్దేశమైనట్లును అతని బోధన లన్నియు ప్రబలసాక్ష్యము నిచ్చుచున్నవి. అతని కీయద్భుతపరిజ్ఞాన మంతయు కేవలభక్తిప్రభావముచేతనే కలిగినది. అదియే మధ్యయుగమునందు మహాంధకారములలో బడియున్న యార్యావర్తమును తేజోవంతముగఁ జేసిన మహాపురుషగ్రేసరులలో నాతని నొక్కనిగాఁ జేసినది. అట్టి జాతీయోద్ధారకుని మహోపదేశములను విస్మరించి నవభారతీయుఁ డెవ్వఁడును ప్రోన్నతి నందఁజాలఁ డని నిశ్చంకముగా వచియింపవచ్చును మన దురదృష్టవశముచేత, ఆమహనీయుని సత్యచారిత్రము మఱుఁగుపడియున్నను, మన యభ్యుదయమునకు ముఖ్యముగాఁ గావలసిన యాభక్తాశ్రేయని సదుపదేశములు వీడోయొకవిధమున, గ్రంథస్థములై నిలిచియున్నందులకు మన మానందింపవలసియున్నది. అతనిచరిత్రమగూర్చి తెలియని సంగతులను పెంచివ్రాయుటకంటె నమృహనీయుఁడు చేసిన యుపదేశములను గొన్నింటిని, అమృహాశయుఁడు తెలిపిన మతాభిప్రాయము లన్నియు సత్యములని సాక్ష్యమిచ్చునట్టి యాతని సుభాషితములను గొన్నింటిని, ఇందుఁ గ్రిందఁ బొందుపఱుచుచున్నాను.

ఉపదేశములు.

1. ఈలోకములో మనుష్యుడు జన్మాదినుండియు శేవలము పాప వర్తనుడై యున్నాడు. వానిదేహము „వాది, నాది“ యని గ్రహింప సిద్ధ మగువారు ఎంత అందతో యున్నారు. „వీడు మాబిడ్డడు, మాలాభము కొఱకై వీనిని మేము పెంచి పెద్దవానిని చేసినాము” అని తల్లిదండ్రులు చెప్పుదురు ఇక భార్య యన్ననో „ఇతడు నాపెనిమిటి” యని బెబ్బలివలె వానిని పట్టుకొఁజూచును మఱి పిల్లలందఱును వానిమీఁద చూపునిలిపి మృత్యుదేవతవలె నోళ్లు తెంచుకొని రక్షణకై ప్రవీక్షించుచుండురు. రాబందులు కాకులు చేరి వీఁడెప్పుడు చచ్చునా యని కనిపెట్టుకొనియుండును. పందులు కుక్కలు శృకానవాటికకు తామును వెంబడించుటకై వీని శవమును ఎప్పుడు తీసికొనిపోవుదురా యని రాజమార్గముమీఁద వేచియుండును „వీనిని పూర్తిగా భస్మము చేయువఱకు నేను విడిచిపెట్టువాడను గాను” అని అగ్ని హోత్ర మనుచుండును. భూమి „వీనిని నాపాలు చేసికొందును” అని చెప్పుచుండును. వాయువు వానిని తీసికొనిపోవలె నని యాలోచించుచుండును, ఓజడమతులార! ఈదేహమును మీదేహముగా చూచుకొనుచున్నారు. ఎప్పటి కప్పుడు మీగొంతుక పిసుకవలె నని వేనవేల శత్రువులు కనిపెట్టుకొని కూర్చుండుట మీకు తోచుట లేదా! ఐహికమోహము కన్నుగప్పటచే నట్టిదేహమును మీది యని భావించుకొనుచున్నారు. అంతమంది చేరి మీదేహమున పాలుగొనవలె నని చూచుచుండుట చేత యావత్తనమును మీ కేదోయొక కష్టమే గాని గుఱి మనుమాట లేక యున్నది. ఓవెఱ్ఱులార! మీరు మేల్కొని యీ సంగతి తెలియజేల్లరు గాని యిది నాది యిది నాది యని మాత్రము విరామము లేక చెప్పుచుండురు.

2. రామనామ మను ధనమును పోగు చేయుడు. అధన మెన్నడును నశించునది గాదు. అగ్ని దానిని దహింపలేదు. మారుతము దానిని కొట్టి కొనిపోఁజాలదు. దొంగలు దానిని సమీపింపలేదు.

3. బంగారముతో కొనఁదలచినయెడల రాముడు దొరకడు. హృదయమూల్యమున కతడు చిక్కును.

4. భక్తి లేని జీవనము వ్యర్థము. భక్తసమాజమునఁ జేరి భగవంతుని పూజింపనిపక్షమున ఎవ్వరికిని సౌఖ్యము నిలువఁజాలదు.

5 కాలనర్పము హృదయములో నున్నది. అందఱియాత్మలయందును నది విహారమును గ్రక్కినది. సునఃపూర్ణగా ఎవ్వరు నిక్కమైన యీశ్వరని పూజింతురో వారు కొందఱే విముక్తి నందగలుగుదురు.

6. ఓపత్స్యమా! చిన్నబావియందు పల్లెవాడు అవలీలగా వలను పన్ను చున్నాడు. అట్టి బావనుండి తప్పించుకొనుట నీకు సాధ్యముకాదు. హఠల మహర్షివము మాట జ్ఞప్తికిఁ దెచ్చుకొని దాని నాశ్రయింపుము.

7. దురహంకారమునందు దుస్థితి యున్నది. పాపమునందు బాధ యున్నది. కారుణ్యమునందు నిలుకడ యున్నది. అపరాధక్షమయందు దేవుఁ డున్నాడు.

8. నాన నీడ ఒకటే క్తము. ఒక్కప్రాణమే సనయిద్దఱియందు చలించు చున్నది. ఒకతల్లి గర్భమునుండియే యీశ్వర ముద్భవించుచున్నది. మనలో మన కడము కలిగించుచున్నది యిది యేటి భావము?

9 ఒక్కదేశమునుండియే అందఱును వచ్చినారు. ఒక్కస్థుట్టుముకడనే యందఱును దిగినారు. కాని యీహైహికమర్విషయము లన్నియు చేరి మనము అసంఖ్యాకములైన శాఖలగునట్లుగా విడదీసినట్లు.

10. బ్రహ్మ యెక్కోవా? ఆని నెవఁడు ఖట్టించినాడో వాఁ డెక్కోవా? వేద మెక్కోవా? అది యెవనివలన వచ్చినదో వాఁ డెక్కోవా?

11. నీ వేద మందుచున్నావో యదా శింఛిపోవుచున్నది. ని వెవ్వని మామటలేకో పొనినిగూర్చి నింతయు చింతనచేయుచుండుము.

12. చక్కగా వేసిన బొమ్మ గొప్పకలువ కలదే సందేహము లేదు. బొమ్మను పడిచినెట్టి చిత్రకారిని స్మరియింపుము.

13. ఓ హందబుద్ధ! స్నానముచేయుటకు పుణ్యక్షేత్రము లనేకము లున్నవి. అచ్చందిటుకు ప్రహములా వేసవే లున్నవి. కబీరు చెప్పిన దేహనంగా “ఈ లాగు మోక్ష మెన్నటికిని ప్రాప్తింపదు. మోక్ష మన్న హరినేమయందే యున్నది.

14. నీవు పడునట్టి చిక్కులన్నిటియందును ని న్నెవ్వఁడు భరియింపగలడో అట్టి నిక్కమైన ప్రభువు నొక్క ని నే యనుసరింపుము. ఆప్రభువు దశగర్భుని యింట , జన్మ మెత్తిలేదు; లంకాపతిని పొంపింపెనులేదు. యశోద యాలిని తన యొడి నిడికొని లాలింపలేదు; అతిఁడు గోవర్ధ్ధమున ప్రవేశింపెను లేదు; అతిఁ డీలోక

మును విధ్వంసము చేయలేదు; బలిని మోసపుచ్చుటకై యతఁడు పాతాళమునకు దిగలేదు. అతఁడు వరాహరూపమును ధరింపలేదు; క్షుత్రియులను పరిమార్చును లేదు. అతఁడు తనవ్రేలికొనమీఁద గోవర్ధనపర్వతము నెత్తలేదు; అటవీవాటికల యందు గోపికలతోఁ గూడియుండను లేదు. అతఁడు సాల్వగ్రామము కాదు. మఱి యేతాయయు కాదు. అతఁడు సుత్యము కాదు. కూర్మము కాదు. జలచ రములైనవి యివ్వెయును గాదు. అతఁడు ద్వారావలియందు నిర్మాణము చెంద లేదు. జగన్నాథమునం దాతని శవము ఖననము చేయబడను లేదు. కబీరు లోకమునకు ప్రకటించునది యేమనఁగా:—

“ ఈ లాటి బోధనల నెవ్వఁడును అనుసరింపవలదు. ఎవ్వనిని స్థలమును భౌతికమును నైన యుపాదానము కలవానినిఁగా భావించుచున్నారో, వాఁడు బహుసూక్ష్మధర్మములు కలవాఁడు ”

15. కాశీలో కాపురముచేయుచుండిన శివునితోఁ గూడ బ్రహ్మ అప్పడె చచ్చిపోయినాఁడు. పురురాసగరమునందు గొల్లవాడైన శ్రీకృష్ణుఁడు ప్రాణములు విడిచినాఁడు. దశావతారము లన్నియు నిదవఱకే గతించినవి. పుత్యేంద్రనాథుఁడు, గోరకనాథుఁడు, దత్తాత్రేయుఁడు, వ్యాసుఁడు ఈ యందఱిప్రాణములును పోయి చాలకాల మైనది. కబీరు ఉన్లోపించునది యేమనఁగా:—

“ఈ సనుష్యు లందఱును గూడ పృథ్వివు వలలోఁ బడిపోయినారు. ”

16. అన్ని సంగతులును మనస్సునకుఁ దెలియును; తెలిసియుండియు పాప ము లొనర్చుచున్నది. చేతిలో దీప ముండియును నూలిలోఁ బడినప్పుడు, ఇంక నాదీప ముండిన ప్రయోజన మేమి?

17. మాతృగర్భమునం దుండినప్పుడు జాతియు లేదు, వర్ణము లేదు; బ్రహ్మ బీజమునుండి సృష్టి యంతయుఁ గలిగినది. ఓపండితుఁడా! బ్రాహ్మణు లెప్పుడు సృష్టింపబడినారో చెప్ప! “నేను బ్రాహ్మణుఁడను” అని చెప్పకొన్నందువలన నీమతము నీరీతియు నఁచుచున్నవి సుమా! నీవు బ్రాహ్మణశ్రీవలనఁ గలిగిన బ్రాహ్మ ణుఁడవే యైన పక్షమున నీవు వేఱుమార్గమున నేల పుట్టవైతివి?

ఎవరివాఁడవు నీవు? బాపనివాఁడవా? నే వరివాఁడనెను? శూద్రపువాఁ డనా? నే వెవరిరక్తమువలన పుట్టితిని? నీ వెవరిక్షీరములవలన జనించితివి? కబీరు నూక్తి యేమనఁగా: బ్రాహ్మమునుగూర్చి యెవ్వఁడు చింతనసేయునూ వాఁడె నాచేత బ్రాహ్మణుఁ డని పిలువబడుచున్నాఁడు. వర్ణమునుండి వర్ణము బయలు

తరుచున్నది. అయినను విచారించి చూడఁగా నన్నియు నొక్కటే. ప్రాణమున కేమిజ్జల మున్నది? దీనినిగూర్చి చక్కఁగ యోచింపుము.

19. ఓ బ్రాహ్మణులార! అన్యులను అంటినంతమాత్రాన మీరు మైలపడితి మని తలంచుచున్నారు. మిమ్ముల మెక్కప్రక్క మడుగనిండు! మీకంటె నీచుఁ డెవ్వఁ డున్నాడు? దురహంకారముచేత మీరు విజ్ఞప్తమగుచున్నారు. గర్వాతి శయము ఎన్నడును ఏసఁజూజనమును గలిగింపఁజాలదు. గర్వభూయిష్టు లగువారిని అడంచువాఁ డని పేరుగన్న యాతఁడు మీపొగురు చూచి యెట్లు సహింప నేర్చును?

20. ఎవ్వనివాక్కునకు అడ్డమేదియు లేదో, వానిహృదయములో సత్యము లేదు. అట్టివానితో పాఁడునేయకు. వాఁడు నిన్ను బహిరంగముగా మార్గములో చుట్టుపెట్టును సుమా!

21. నాదైన దేదియు నాలో లేదు; ఉన్నదంతయు నీదే. నీదైనదంతయు నీయభీనము చేసిన తరువాత, ఇంక నాది మిగులున దేమున్నది?

22. సప్తసముద్రముల వన్నిటిని నేను సిరాగాఁ జేసినను వృక్ష సంతతు లన్ని టిని కలములుగాఁజేసినను భూతలమునంతను కాగితముగాఁ జేసినను హర్షప్రభావమును వర్ణించి వ్రాయుట యసాధ్యరూపము.

23. దైవభీతి యుత్తయించిన తోనే యితర భీతి యుత్తమించును. ఆభీతి యంతయు దైవభీతిలో పుగ్గుమై పోవును. దైవభీతి క్షీణింపఁజొచ్చెనా, నులుల భయము పనుష్య న్నాశమించును. పనుష్యునకు దైవభీతి నశించి నస్సదు హృదయములో భయ ముద్భవింపును; అదే వానికి హానము.

24. లోకమంతయు దేనిపేరు విన్న భయావేశపగవహుగనూ, యట్టి వృత్తువు నాపనమునకు ఆనందము; వృత్తువువలన నే పరిపూర్ణానందమంతయు లభ్యరూపుచున్నది.

25. నే నేదినమున మగణించితి నూ, యాదినమున మహానానంద ముప్పొంగిరచ్చినది. ప్రభువు నాకు దర్శనమిచ్చెను. గోవిందుఁడు తన నెచ్చెలీని మన్నింపుట సహజమే కదా!

26. గ్రంథపతనమువలన మే లొదవునని నే నెఱుంగుడను; కాని గ్రంథ పతనము కంటె ధ్యానము శ్రేష్ఠతరమైనది. లోకులు నన్నేత నిర్మించినను సేత రాముని యాశ్రయమును నే నెన్నెడును విడుచువాడను కాను.

27. ఈ లోకముయొక్కస్థితిని జూచి నేను కన్నీరు విడిచితిని. వంటి యెవ్వఁడును నాతోఁ గలసి దుఃఖించినవాఁడు లేడు. భగవన్నాచు మెవ్వఁడు గ్రహించునో, వాడే నాతోఁ గలసి యశ్రుకణములు రాల్చు సమర్థుఁడు.

28. అందఱును నేవునిగుఱించి ముచ్చటించునాఁ; కాని, నాచునస్సులో సుకళంక పొడముచున్నది. నాకు తమకు దెలియని నేవుని స్థాపించుటకై యెట్లు గడంగుదురో తెలియరాకున్నది.

29. పండితులు వేదములు చదివి తప్పవారిలో బడియున్నారు. వారికి ప్రపంచజ్ఞాన మానంతయు లేదు. ఎంతయు నియమముతో క్రమము తప్పక, ఉదయమునను సాయంకాలమునను ఆశుకర్మములను ఆచారములను నారు నడపు చుండురు. నాలుగు యుగములందును నారు గాయత్రిని పఠింపజేసినారు. ఆ లాగుచేయుటవలన పాపమునుండి యెవనికి ముక్తికలిగినదో వారిని చెప్పవచ్చును. ఇతరులను ముట్టుకొన్నందువలన తాము మైలపడితి వని నారు భోజించుచు న్నారు; తమ కంటె నీచు లెవ్వరున్నారో వారిని చెప్పవచ్చును.

30. తరువునకొక కే ఫలములు బూనుటలేదు. స్రవాహము తన నిమిత్త మే కలముల గ్రహించుటలేదు. ఇనగులకొకతే సాధుజనుఁడు నేహధారి యగు చున్నాడు.

క బీ రు .

క బీ రు సాత్త్వములు.

చ॥ ఇరులు తోలంగు భి నుఁ దుడయించిన, మానవదుష్టచింతనల్
 కిరియు హుతస్క సర్పగు పవేకము వ్యాపనమైనతోనె; యీ
 సరణి నె సద్గుణాగుణ విచారము పొయు దురాశచే; నహం
 కరణముచే నశించు నధికంబగు నీశ్వరభక్తి వ్రేల్చిడిన్.

1

గీ॥ సన్నయావగింజంతి నూత్నంబు గాదె
 భక్తిమాంబునకుఁ గల్గు ద్వార మరయ!
 గర్వమునఁ జేసి యేనుగు కరణిఁ దోచు
 డెంద హక్కుగా! నరుఁ డెట్లు లండుఁ జొచ్చు?

2

గీ॥ గురువునకు నెద్దియనను గంక కీయ
 సిద్ధుడై యుండవలయును శిష్యుఁ డెపుడు;
 నెద్దియును శిష్యుఁ డీయ స్రుహింపఁజనదు
 గురువు; గురు ప్రియభక్తులై తెరువు లి: య.

3

గీ॥ అందినట్టి మానవదేహ హంపిరాదు
 న అల నరునకు నెన్నండు న నసుదీక్ష;
 జెట్లుపండును జెట్లుతోఁ జీర్పరాదు
 పుడమిఁ దొగగిన నెకమాణు తొడిమ ఓడి.

4

గీ॥ కాలమెల్లను వృథ యాచుఁ గడచె నకట!
 యజ్ఞాఁ డనుర క్తి భజియింపఁడయ్యె హరిని;
 నెంతయును వెన్నఁ గుండ్లంగ నేమిఫలము
 పక్షు లెల్లను గడతేర్చి బంటులెల్ల!

5

చ॥ వ్యసనము నందఁబోకు, మనయంబును జింతిను వక్రియింతు, మిం
 పెనఁగ సృజించినట్టి కథయే నకలం బిడు నలమ నెంచుచున్;
 బకులకుఁ గీటకంబులకుఁ బక్షులకుం గన నెందు నేని వె
 క్కనముగఁ బెన్నిధుల్ గలవే! గాఢతిరంబుగఁ గలిగి యున్నదే!

6

చ॥ కమకము గ్రుడ్డలం బొదివి కాచుగదా పద్మిలంబుగా నురో
జములను లేకయే, పెనుచు సాధనతోటి తెఱం గఱింగి; యా
క్రమమున జీవరాసుల జగంబుల సృష్టి యొనర్చినట్టి దై
వమే సమకూర్పుచు భ్రేమమున వస్తువులన్, దగు జీవికాదులన్. 7

గీ॥ సుత్తి దొంగిలించి నూది దానముచేసి, లేరు వచ్చునంచుఁ జూర్చు నెక్కి-
చూచువానిపగిది, సుంతి సత్త్రియ చేసి, యజ్ఞ డుబ్బు మోక్ష మబ్బు నంచు. 8

గీ॥ స్రములై కడు నెందఱు నడచువారొ, వారలందఱు మోక్షంబుఁ బడయువారు.
అగ్రజన్ముల మంచు గర్వోగ్రు లగుచు, ద్రుళ్లువార లభోగతిఁ ద్రెళ్లువారు. 9

గీ॥ అధికులకె తోడుపడ నెంతు రంద తెచటఁ; గాని యల్లుల కెవ్వారుగానరారు;
దవమునకు గాడ్చ తోడ్పడి రవులజేయు, నదియె దీపంబు నింతలో నార్పివేయు.

గీ॥ పూలతోటలోనికిఁ దోటమాలి యరుగ, బల్కుఁ బూమొగ్గ లీరీతి వానిఁజూచి:
'పుణుకఁబడియెడు వికసింపు పూలు నేడు; ఎల్లిమావంతు వచ్చెడు నిది నిజంబు.'

గీ॥ జాతి యేది యనుచు సాధు నడుగి నేల? దానిజ్ఞాన మయి వలయుఁ గాని;
కత్తివిలువఁగూర్చి కడఁగి యోజించునో, నొఱునుగూర్చి పెద్దయూహ యేల? 12

గీ॥ ఉర్విఁ బెద్దయై, యేమి ప్రయోజనంబు? తాళవృక్షంబు మిగులఁ బెద్దదియ కాదె?
దానినీడను గూర్చుండఁ దలఁచు నెవఁడు? దానిఫలములు మన కందరానివెకద?

గీ॥ బాధపెట్టకు మెవని దుర్బలుఁ డెటంచు, నతని హాహారవంబుల హసనకత్తి
కలదు సుమి; ప్రాణమీలేని కొలిమితిత్తి, చేతఁ గత్తియొ రూపఁజేయఁబడదె?

గీ॥ జల్లెడను జూడు! పొల్లును సంగ్రహించి, సారజూగింజలను గ్రింద జూచిడుచు;
నవ్విధంబుననే యజ్ఞఁడైన నరుడు, సారమును ద్రోసి, పూను నసార మిలను. 15

గీ॥ తమతోటకె పూన వంబువులో ధరణిక్షదులు, స్వాదుఫలములో భరింపవు పాదపములు
సాధుజనము! యైహిక జన్మమిట్లు, లందితవతోపకృతిని గాచిండుకొంత. 16

685
1920

శ్రీ యా యా వ్.

శ్రీ భుజంగ రాయ తారా వల్లి.

Pro 108

S/No 48

ఇది ప్రస్తుతము పెరవలి వీ. వీ. యాస్. స్కూల్ లో
తెలుగు పండితుడయిన

అష్టావధాని అబ్బరాజు హనుమంతరావు

రచింపబడి ప్రకటింపబడియె.

బెజవాడ వాణీ ముద్రాక్షరశాలయం

బి. కే. స్వామిచేత ముద్రింపబడియె.

1920.

S/No. 773

అం నం. 9297

